

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ВЕТЕРАНІВ
ЦЕНТР АДАПТАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ДО СТАНДАРТІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

за підтримки

ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЦЕНТРУ ДОСКОНАЛОСТІ ІМЕНІ ЖАНА МОНЕ ЛНУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
«ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЦЕНТР З ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ»

за участі

DTI UNIVERSITY, DUBNICA NAD VAHOM (SLOVAKIA)
TECHNICAL UNIVERSITY OF KOŠICE (SLOVAKIA)
VARNA FREE UNIVERSITY «CHERNORIZETS HRABAR» (BULGARIA)
IVAN PAUL II CATHOLIC UNIVERSITY OF LUBLIN (POLAND)
BATUMI NAVIGATION TEACHING UNIVERSITY – RESEARCH CENTER (GEORGIA)
SOKHUMI STATE UNIVERSITY (GEORGIA)

**ЗБІРНИК ТЕЗ
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНА ПАРАДИГМА
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ»**

10-12 листопада 2022р.

м. Львів, м. Івано-Франківськ, Україна Друкується згідно з рішенням оргкомітету за рекомендацією Вченої ради факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол №5 від «30» листопада 2022 року).

Сучасна парадигма публічного управління : Збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції (10-12 листопада 2022р.) / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А.В. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, – Львів, 2022. – 958 с.

До збірника увійшли матеріали Четвертої міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна парадигма публічного управління», присвяченої актуальним проблемам теорії та практики публічного управління і адміністрування, питанням підвищення якості наукових досліджень та векторам поєднання зусиль вищих закладів освіти, наукових установ, органів влади та місцевого самоврядування, бізнес-структур та громадськості щодо пошуку спільних ефективних підходів до вирішення актуальних проблем забезпечення національної і міжнародної безпеки; досягнення ефективності інституційної та функціональної взаємодії в системі публічного управління в умовах невизначеності, глобальних викликів, ризиків та криз.

Рекомендовано викладачам, аспірантам, здобувачам першого та другого рівнів освіти.

Редколегія:

Андрій Стасишин, к.е.н, доцент, декан факультету управління фінансами та бізнесу (відповідальний редактор), ЛНУ ім. І.Франка, Україна

Ольга Руденко, д.держупр., професор, НУ «Чернігівська політехніка», Україна

Галина Капленко, д.е.н., доцент, ЛНУ ім. І.Франка, Україна

Бадрі Гечбайя, доктор економіки, доцент, Грузія

Відповідальність за інформацію, викладену в публікаціях, несуть автори.

© Колектив авторів, 2022

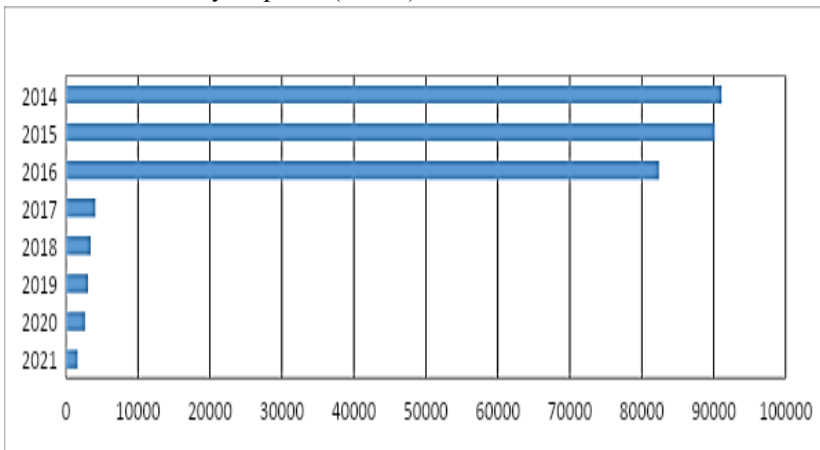
© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2022

Костишин Е.І., к.істор.н., доцент,
Нагірняк М.Я., к.істор.н., доцент,
**Львівський державний університет безпеки
життєдіяльності,
Україна**

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сьогодні в Україні відбувається інтенсивний процес розбудови системи соціального захисту військовослужбовців і ветеранів війни: оновлюється законодавча база, інституційне забезпечення та запроваджуються стандарти НАТО задля досягнення високого рівня обороноздатності держави. Але не вирішеними залишається ще низка питань: удосконалення окремих складових державної політики: механізмів, методів, інструментів, форм її реалізації.

З початком бойових дій на території України сфера оборони та соціального захисту УБД є однією з найбільш видаткових статей зведеного бюджету України (Рис. 1).

Рис. 1. Видатки бюджету України на соціальний захист ветеранів війни (2014-2021 рр.)

Організаційно-правовий механізм державного управління соціального захисту УБД є складним утворенням, яке включає систему правил і норм, діяльність організацій та кадрову політику, що забезпечують реалізацію цих правил і норм на практиці. Відповідно до цього на підставі законів, постанов та інших нормативно-правових актів формуються основні напрями та суб'єкти реалізації державної політики соціального захисту УБД, державні фонди, регламентуються взаємовідносини з інститутами громадянського суспільства.

Правовий механізм реалізації політики соціального захисту УБД. Основою нормативно-правового забезпечення соціального захисту УБД в Україні є: Конституція України, відповідні закони та постанови, укази Президента України й урядові рішення та інші нормативно-правові акти. Серед законів України, які регулюють питання надання статусу, прав, гарантій та інші напрями соціального захисту військовослужбовців і ветеранів (у тому числі, які отримали категорію УБД), є: «Про оборону України», «Про Збройні Сили України», «Про Національну гвардію України», «Про Службу безпеки України», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання статусу та соціальних гарантій окремим особам із числа учасників антитерористичної операції», «Про боротьбу з тероризмом», «Про основи національного спротиву» та ін.

Діють також закони, які опосередковано стосуються сфери соціального захисту УБД: «Про захист конституційних прав громадян на землю», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про лікарські засоби» та інші. Деякі проблемні питання в різних сферах суспільного життя УБД регулюються Кодексом законів про працю України, Бюджетним, Земельним, Цивільним, Податковим, Житловим і Сімейним кодексами, які також регулюють відносини в різних сферах суспільного життя УБД. Також функціонують постанови, укази, розпорядження, рішення та накази, положення, інструкції, правила суб'єктів державної політики, які деталізують або доповнюють закони щодо соціального захисту УБД.

Президент України – глава держави і Головний командувач ЗСУ, видає укази й розпорядження (ст. 106 Конституції України), які посилюють окремі питання соціального захисту УБД: «Про заходи щодо підвищення обороноздатності держави», «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції», «Про невідкладні заходи щодо забезпечення додаткових соціальних гарантій окремим категоріям громадян», «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 лютого 2015 року «Про заходи щодо створення належної матеріально-технічної бази для лікування, реабілітації та оздоровлення військовослужбовців та інших осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, а також учасників бойових дій та інвалідів війни» тощо.

Кабінет міністрів України, як вищий орган виконавчої влади, згідно статті 117 Конституції України, видає постанови й розпорядження, які стосуються загальних і поточних питань щодо утворення або ліквідації робочих органів, затвердження або зміни їх складу, ухвалює низку підзаконних що визначають напрями та механізми реалізації заходів соціального захисту УБД: постанови «Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення», «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни», «Деякі питання Міністерства у справах ветеранів», якою затверджено Положення про Міністерство у справах ветеранів України ; постанова «Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які брали участь у бойових діях на території інших держав, а також членів їх сімей».

Аналіз законодавчої бази дозволив виокремити низку проблем: дублювання правових норм, що призводить до непоодиноких випадків колізій норм права; страхування життя УБД; не врегульованість державних цільових програм щодо забезпечення реалізації права на житло та реінтеграції у громадянське суспільство;

відсутність державних стандартів соціальної та психологічної реабілітації.

Організаційний компонент реалізації політики соціального захисту УБД. Президент України є гарантом прав і свобод громадян, забезпечує державну незалежність та національну безпеку, призначає на посади та звільняє з посад вище командування Збройних сил України (ЗСУ), інших військових формувань, здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави, ухвалює рішення про використання ЗСУ та інших утворених відповідно до законів України військових формувань; ініціює розробку законодавчих актів та ветовання ухвалених законів (у тому числі щодо соціального захисту УБД) [24].

При Президентові України функціонує Рада національної безпеки і оборони України (РНБО) – координаційний орган з питань національної безпеки та оборони, до компетенції якого відноситься ухвалення рішень щодо заходів соціального характеру, у тому числі і захисту УБД.

Верховна рада України – інститут законодавчої влади, який ухвалює закони, затверджує Державний бюджет України, визначає основи соціального захисту, форми й види пенсійного забезпечення, затверджує загальнодержавні програми соціального розвитку й соціального захисту (оздоровлення, реабілітації, адаптації, навчання та перекваліфікації) зазначеної категорії осіб. У структурі ВРУ входить Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, завданням якого є здійснення аналізу законодавчих ініціатив щодо правового статусу й соціального захисту ветеранів, постраждалих учасників Революції Гідності та членів їх сімей, забезпечення увічнення пам'яті загиблих, реабілітації ветеранів війни з числа учасників антитерористичної операції, законодавче регулювання надання соціальних послуг ветеранам, які перебувають у складних життєвих обставинах [35].

Кабінет міністрів України є вищим органом в системі органів виконавчої влади, який разом з профільними міністерствами та відомствами реалізує державну політику, розробляє комплекс заходів щодо соціального захисту УБД, здійснює моніторинг нормативно-правових актів. У підпорядкуванні Кабінету міністрів знаходиться

Мінветеранів, що забезпечує формування та реалізацію державної політики соціального захисту УБД, створене на підставі постанови КМУ 28 листопада 2018 року шляхом реорганізації Державної служби України у справах ветеранів. Основні завдання Мінветеранів: формування й реалізація державної політики соціального захисту ветеранів і членів їх сімей, зокрема: забезпечення психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, зайнятості, підвищення конкурентоспроможності на ринку праці, а також забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, санаторно-курортним лікуванням, житлом; надання освітніх послуг, довічних державних стипендій, щорічної виплати до 5 травня разової грошової допомоги (крім організації виплати такої допомоги); надання, позбавлення статусу та видача посвідчень ветеранам; збереження психічного здоров'я ветеранів та членів їх сімей; вшанування пам'яті ветеранів; забезпечення прав і свобод ветеранів і членів їх сімей; Забезпечення формування і ведення Єдиного державного реєстру ветеранів війни [39].

У свою чергу, структурі Мінветеранів функціонують: Директорат соціального захисту; Директорат реабілітації, медичного забезпечення та соціальної реадaptaції ветеранів; Директорат вшанування пам'яті та формування позитивного образу ветерана; Директорат стратегічного планування, європейської інтеграції та забезпечення взаємодії з органами державної влади. Для налагодження системного діалогу між Міністерством та інститутами громадянського суспільства функціонують Громадська рада, Рада ветеранів України та Рада родин загиблих.

До реалізації політики соціального захисту УБД залучені також інші міністерства, які регулюють окремі аспекти соціального захисту: Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство оборони України, Міністерство фінансів України, Міністерство інформаційної політики України.

Інститутами реалізації державної політики соціального захисту УБД на загальнодержавному рівні є державні фонди та державні служби України: Пенсійний фонд України та його територіальні управління; державні фонди соціального страхування; державний Фонд соціального захисту інвалідів; Державна служба

зайнятості, Державна служба України з питань праці; Національна соціальна сервісна служба України.

Отже, державна політика соціального захисту ветеранів, а саме учасників бойових дій в Україні знаходиться на стадії формування. Показовим прикладом для України у цій сфері є країни НАТО та ЄС. США, Велика Британія – це держави, які досягли високого рівня соціального захисту ветеранів та здатні забезпечувати конкурентоспроможність військової служби. Позитивна практика розбудови систем соціального захисту ветеранів надасть можливість удосконалити національну систему соціального захисту, урахувавши економічні, політичні та військово-воєнні реалії України.

Список використаних джерел

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Офіційний сайт Комітету Верховної ради з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. URL: http://komspip.rada.gov.ua/news/Pro_komitet/73202.html

Маліновська О.Я., к.е.н., доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Війна росії проти України негативно впливає як на стан економіки нашої держави в цілому, так і на діяльність і розвиток українського бізнесу зокрема. За місяць війни український бізнес втратив більше, ніж за два роки пандемії. Обсяг завданої шкоди та довгострокові наслідки оцінити важко, адже бойові дії на території країни тривають. За оцінками Національного банку, під час війни економіка України втрачає 50% «невиробленого» ВВП. Тобто кожен тиждень коштує національній економіці понад 50 млрд грн. МВФ оцінює втрати України через військове вторгнення російських окупантів 35 % ВВП. Чимало підприємств опинилися в районах

Олійченко І.М., Дітковська М.Ю.	
Концепція розумного міста і пріоритети сучасних процесів цифровізації у військовий час	223
Васьківський Ю.П.	
Свобода ЗМІ в Україні в умовах війни	227
Вітер О.М., Килин О.В.	
Особливості публічного управління в умовах воєнного стану	231
Дзяна Г.О., Дзяний Р.Б.	
Гуманізаційний аспект трансформації стилю діяльності органів публічної влади в сучасних умовах	235
Західна О. Р., Верзун І.А.	
Військові облигації і їх значення у формуванні доходів бюджету України	240
Костишин Е.І., Нагірняк М.Я.	
Організаційно-правовий механізм державної політики соціального захисту учасників бойових дій в Україні в умовах воєнного стану	245
Маліновська О.Я.	
Особливості діяльності українського бізнесу під час воєнного стану	250
Мицишин О.Я.	
Система освіти Львівщини. Сучасні методи аналізу і прийняття рішень	255
Подвірна Н.С., Мучичко К.Ю.	
Публічне управління в умовах війни: виклики системи вищої освіти України	260
Приймак С.В., Байдалка С.О.	
Особливості публічного управління в умовах сьогодення	265
Решота О.А.	
Проблеми реалізації електронного врядування та надання публічних електронних послуг в Україні в сучасних умовах	270
Серняк О.І., Калинчук Н.Л.	
Побудова кризових комунікацій органів місцевого самоврядування у військовий час	275
Табачук А.Я.	
Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах воєнного часу	279
Юрків Р.Р.	
Концептуалізація фінансового регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в Україні	285
Ярошович В.І.	
Особливості реалізації заходів державної політики цивільного захисту населення у період воєнного часу	289
Галімух Ю.О.	
Імперативи публічного характеру управління розвитку прикордонних територій	294